

K NOVÝM ZPŮSOBŮM PALEBNÉHO NIČENÍ RVD

Ostrý kurs NATO v čele s USA na konfrontaci se SSSR a jeho spojenci se přirozeně odráží zejména ve vojenské oblasti. Ve snaze získat vojenskou převahu začalo rozmísťování raket středního doletu BGM 109 G a Pershing 2 na území evropských států NATO.

O realizaci požadavku získání a udržení převahy nad protivníkem nás dostatečně a prokazatelně ubezpečují zkušenosti z ozbrojených střetnutí zvláště na Blízkém východě. Ovšem nejen to. Získané zkušenosti z lokálních ozbrojených střetnutí právě v této části světa, která připomíná zkušební polygon pro ověřování účinnosti nejnovějších zbraní, daly podnět kromě jiného ke dvěma směrům zdokonalování ničení na základě vědeckotechnického rozvoje a vojensko-vědeckých poznatků. První spočívá ve vypracování tzv. přesné zbraně, jejímž výchozím podkladem byla dosažená úroveň modernizace klasických zbraňových systémů a střeliva. Druhým podnětem byl rozvoj způsobů vedení boje s protivníkem v důsledku uplatnění vědeckotechnického rozvoje v získání kvalitativně vyšších prostředků ničení. Takto v uplynulém desetiletí vznikala ve vojenské oblasti základna pro vznik přesné zbraně, která používá klasickou nálož. Tato vlivem různých systémů řízení dosahuje schopnosti vyřazovat i ve velkých vzdálenostech malorozměrné i bodové cíle prvním výstřelem. Zvýšení přesnosti spolu se zvýšením účinnosti zbraní a munice se má při hromadném použití přiblížit účinkům zbraní hromadného ničení. Analýza rozvoje zbraňových systémů a způsobů jejich bojového použití ukazuje na zřejmou motivaci, která směřuje k možnosti paralyzovat hromadné nasazení tanků a dalších obrněných cílů, které by mohly ohrozit údernou a palebnou převahu uskupení NATO na evropském válečném

Zkušenosti z lokálních válek, poznatky z operačních cvičení i výzbroj soudobých moderních armád svědčí o mimořádné nasycenosti bojiště objekty, které se vyznačují vysokou palebnou silou a manévrovostí. Tyto umožňují nejen velkou dynamičnost bojové činnosti, ale i velký rozmach operací (bojů) i v případě použití klasických zbraní. Tento trend ve vývoji (posílení dalšími úspěchy ve vědeckotechnickém rozvoji) ve stále větším rozsahu posunuje boj s těmito rozhodujícími pozemními silami na vzdálenosti, které přesahují několikanásobně dálky přímého výstřelu i ze zakrytých palebných postavení dělostřelec-

ta používané ve druhé světové válce. Dnes dosahují vzdálenosti až 200—250 kilometrů. Úsilí zaměřené k znemožnění hromadného nasazení tanků našlo svůj odraz v rozvoji protitankových prostředků, zvláště protitankových řízených střel dnes již několika generací. Tyto působí z různých výšek do vzdálenosti od několika desítek metrů do 4 km a jsou schopné ničit tyto cíle prvním výstřelem. Rozvoj protitankových prostředků určených k ničení obrněných cílů pokračuje souběžně i po linii zvyšování kinetické energie, která umožňuje probít pancíř různého složení včetně keramických a jiných vrstev stěn pancíře a přestavitelných chráničů.

Zkušenosti z válek a propočty však ukázaly, že jen touto cestou nemůžeme odrazit hromadné útoky tanků. Proto boj s nimi a dalšími obrněnými výsoco pohyblivými cíli je nutné přenést do větší hloubky a zabránit tak jejich zasažení zvláště v takovém rozsahu, který by překračoval možnosti protitankových prostředků pro jejich zničení před předním okrajem. Přenesení účinného boje s těmito objekty do velkých vzdáleností představuje jejich ničení palebnou činností bez nutnosti vyjít vojsky k postavení protivníka, být s ním v přímém dotyku (nevyjímaje pilotovaná letadla, od nichž nevyžadujeme proniknutí do vzdušného prostoru cílů).

Vznik takových způsobů boje podmiňuje dosažená úroveň vědeckotechnického rozvoje v oblasti vojenství, aplikace v rozvoji zbraní, bojové techniky, prostředků průzkumu, munice a takových vědních oborů, jakými jsou především mikroelektronika a optoelektronika. Odtud byl učiněn další krok k využití mikroprocesorů a senzorů k přesnému zjištění cílů a navedení střel v reálném čase, ale i chemie, která umožňuje vyšší účinnost granátů. Více než kdykoliv dříve je již v rozvoji zbraní založena možnost reakce na různé zdroje pohybu a vyzařování energie.

Jaké jsou to prostředky, které mohou plnit funkci uceleného systému? Jsou to průzkumné prostředky se schopností určitého výběru cílů v závislosti na vyzařované energii, jejich zjišťování i do velké vzdálenosti za jakýchkoli podmínek, ve dne i v noci a nepřetržitě. Avšak nejen to, využitím senzorů spolu s výběrem objektů mohou stanovit jejich polohu pomocí autonavigace v jednotné soustavě a v čase „čas na čas“, tedy s vysokou rychlostí i přesností několika metrů a předat tyto údaje ihned do automatizovaného střediska velení. Toto středisko tvoří tedy druhý prvek systému, který je schopen automaticky třídit a vyhodnocovat průzkumné údaje a předávat je zbraňovým kompletům k vedení palby nebo úderů přibližně v čase jejich zjištění. Umožňuje operativní zničení cílů (cíle) prvním výstřelem a ve velké vzdálenosti. Výkonným palebným prvkem systému (který využívá předností prvních dvou) musí být zbraň, která se vyznačuje potřebnou přesností k dosažení požadovaného účinku.

Dosažený rozvoj prvků tohoto systému (průzkumné prostředky, střediska řízení, přesné palebné prostředky) se zaměřuje na vytvoření zcela nových způsobů boje s tanky protivníka. Protitankovou obranu tvoří protitankové komplety různého typu, které mají čelit našemu použití tanků a bojových vozidel pěchoty. Analýza rozvoje protitankové obrany vede k závěru, že výrazně narůstá palebné působení na tanková bojová uskupení do hloubky teritoria protivníka. Narůstá též hustota palby. Toto pojetí zvyšuje postupně palebnou sílu protitankových prostředků směrem k přednímu okraji, počínaje údery již na vyčkávací prostory a prostory soustředění. V čem spočívá nové pojetí protitankové obrany? Základem pojetí protitankové obrany, boje s tanky a obrněnými cíli tvoří

protitankové komplety různého určení a složení. Umožňuje jejich vzájemnou vazbu a vytváří hluboké, plošné pásmo dané palebnými a technickými možnostmi těchto protitankových kompletů.

Podle těchto parametrů protitankových kompletů můžeme rozdělit toto pásmo na prostor:

- soustředění a vyvedení tankových (úderných) uskupení k zasazení přibližně od 170 do 20—30 km (podle druhu použitých raket), v kterém budou působit průzkumné palebné systémy a taktické letectvo,

- rozvíjení těchto uskupení do předbojových sestav od 30 do 20 km, v kterém probíhá minování na dálku a od 20 km v něm působí hlavní část uskupení dělostřelectva ze zakrytých palebných postavení,

- rozvíjení do útočných sestav a boje o přední okraj od 4 km, v kterém působí protitankové vrtulníky a protitankové raketové komplety větší mohutnosti a od 3 km do 500 m všechny protitankové zbraně, protitankové raketové komplety včetně praporních, tanky, bojová vozidla pěchoty a od 500 m se k nim připojují protitankové granátomety všeho druhu.

Charakter těchto pásem je dán nejen jejich taktickou hloubkou, délkou účinné střelby protitankových kompletů, ale také systematickým nárůstem hustoty palby směrem k přednímu okraji. Tyto ukazatele dokumentují tendenci reagovat na zavedené způsoby vyvedení a zasazování sil a prostředků v našich armádách i úsilí o jejich zmaření.

Vytvářený systém boje s tanky a ostatními obrannými cíli protivníka tak, jak jej můžeme v současné době analyzovat, je budován dlouhodobě na základě ověřovaných automatizovaných středisek velení, zdokonalování palebných systémů, raket s tříštivotrhavou a kazetovou náloží i munice včetně protitankové, ať již pasivního nebo aktivního působení. Z této skutečnosti vyplývá nutnost změn v rozdělení účasti k boji s těmito prostředky na základě palebných možností, takticko-technických vlastností, mezi jednotlivé stupně velení a druhy vojsk v závislosti na jejich vybavení. Z hlediska možností svazů a svazků ČSLA, jejich výzbroje a techniky, je nutné přistupovat k tomuto rozdělení i na základě dlouhodobých opatření ve výstavbě, která systematicky vytváří adekvátní podmínky pro boj s uvedenými prostředky ve všech směrech a na všech úrovních. Proto operační a taktické stupně mají své místo a úlohu, která vyplývá z jejich vybavenosti a možnosti působit v závislosti na členění pásem protitankové obrany nepřítele.

V souladu s uvedenými požadavky dlouhodobého rozvoje jsme v uplynulých deseti letech rozvoj automatizace v raketovém vojsku a dělostřelectvu zaměřili na řízení palby a úderů. Intenzivním výzkumem a vývojem s následnou výrobou jsme mohli přistoupit k zavádění účinných, moderních zbraňových kompletů různého určení (RV, děl., PTRK), prostředků průzkumu, automatizace velení, zvukoměrnických a radiolokačních stanic a dalších. Významně jsme pokračovali v zabezpečování štábů operačních a taktických stupňů programy k využití výpočetní techniky pro plánování palebného ničení i jejich vybavování prostředky mechanizace štábních prací. Dokazují to kromě dříve zavedených raketometů 122 mm, samohybné kanónové houfnice 152 mm a samohybné a lehké minomety různého určení. Pokrok v automatizaci dokumentuje automatizovaný komplet velení ZOBRAZENÍ 2, komplet automatizovaného řízení palby dělostřeleckého oddílu, laserový zaměřovač pro PTK, nová účinnější dělostřelecká a raketometná (kazetová) munice a další.

Současné trendy rozvoje útočných zbraní a celých zbraňových systémů v armádách NATO nás vedou k tomu, abychom hledali způsoby obrany proti nim v kontextu se zdokonalováním palebné síly raketového vojska a dělostřelectva.

Jeden z hlavních předpokladů zavedení nových způsobů palebného ničení spočívá ve vytvoření integrovaných palebných systémů, které zahrnují zjišťování cílů a jejich polohy na základě samonavigace prostředků průzkumu. Dále v účinné munici, která umožňuje přejít ke snižování kvantitativních ukazatelů v její spotřebě i v zásobování v poli.

Analýza vývoje nových zbraní v NATO a způsobů jejich bojového použití dokumentuje trend, který je charakterizován integrací účinných prostředků průzkumu a přesných zbraní, např. v průzkumné palebné systémy. Tyto jsou schopné ničit i bodové cíle v masovém měřítku a ve velké vzdálenosti.

Armády NATO již historicky rozvíjejí způsoby vedení operací na bázi letectva k boji proti pozemním silám a v poslední době zvláště proti obrněným silám, letectvu a prostředkům PVO. Tento fakt nás orientuje na prioritní a trvalé vyhledávání a ničení takových objektů, jakými jsou (kromě prostředků jaderného napadení) letouny na letištích typu TR-1, F-111 a F-16 s palubními radiolokátory Pave Mover pro průzkum objektů a navedení řízených střel (vzduch—země) se zvýšeným skrytým režimem práce. Dále jsou to automatizovaná pozemní mobilní střediska řízení a velení tohoto systému a střediska řízení taktického letectva, bez nichž systém nemůže působit. Své místo mezi těmito objekty mají sklady kazetové munice pro rakety Lance-2 typu T 22, T 16 pro rakety Patriot, Sadarm pro houfnice 203,2 mm a SM 2 V pro velkorázové raketomety MLRS.

Tento krok směřuje na základě rozvoje klasických zbraní (na jejich bázi) ke kvalitativním změnám jejich parametrů a k vývoji přesných zbraní. Od těchto přesných zbraní vede cesta k vytváření různých protitankových kompletů a k novému pojetí protitankové obrany. Takovými komplety jsou Assault Breaker, PLSS a další. Využití těchto kompletů je spojeno se současnými druhy zbraní a je založeno na jejich součinnosti.

Průzkumné palebné systémy se odlišují od ostatních palebných prostředků nebo druhů zbraní tím, že je nemůžeme chápat pouze jako množství cílů se sebou vzájemně spojených prostředků úderů a palby, průzkumu a třeba i navedení na cíl. Tyto systémy se vyznačují novým prvkem, který využitím automatizace integruje ne jeden, ale i velké množství palebných a průzkumných prostředků i navedení na cíl v jediný účinný systém, jehož funkcí je zajišťování cílů v libovolných podmínkách a jejich současné vyřazení ve velkém množství a ve velké vzdálenosti. V těchto záměrech spatřujeme zcela nový kvalitativní jev, jehož cílem je získání všestranné převahy nad protivníkem na základě vědeckotechnického rozvoje a růstu kvalitativních ukazatelů prvků průzkumných palebných systémů.

Rozvoj těchto systémů potvrdil oprávněnost námi před deseti lety přijaté koncepce rozvoje prvků automatizace řízení a postupného vytváření systému velení RVD. Funkce budovaného systému spočívá ve schopnosti ničit nepřítele ve zcela nových podmínkách, vyvolaných:

- změnou časových dimenzí od zjištění cíle do doby zahájení úderu (palby). To představuje zkrácení lhůt z několika desítek minut na sekundy;

- automatizací procesů určování souřadnic cílů různých soustav, výpočet řídicích informací a jejich přenos na dělo (odpalovací zařízení) včetně jejich zobrazení na displejích;

— zvýšením účinnosti zvláště kazetové munice (bojových hlavic), dělostřeleckých granátů a min a přesností danou jejich poloaktivními nebo aktivními způsoby navedení na cíl (korekčním systémem);

— rozvojem senzorové techniky a mikroprocesorů, které umožňují integrovat značný počet palebných prostředků různých druhů bez ohledu na jejich podřízenost (RL, zvukoměrný, letecký, vzdušný, pozemní průzkum), dále výpočetní a přenosovou techniku v ucelený podsystém velení na různých úrovních.

Na základě těchto požadavků můžeme definovat systém velení RVD jako součást vševojskového systému velení a řízení vojsk, který představuje souhrn prostředků velení, plánovací a výpočetní techniky v celé organizační struktuře RVD od stupně operačně strategický svaz až po jednotlivý palebný prostředek s návazností na údaje od čidel dělostřeleckého průzkumu, topograficko-geodetické, povětrnostní, balistické a technické přípravy. Musí umožňovat vyhodnocení a výběr údajů, realizaci součinnosti s ostatními prvky, optimalizovat rozhodnutí k vedení úderů a paleb a dodávat výchozí údaje pro jejich realizaci až k palebnému prostředku i zpětnou kontrolu výsledných hodnot úderů a paleb.

Pro značnou náročnost ekonomickou, materiálovou a dalších nákladů nemůžeme přechod k automatizaci systému velení RVD ČSLA uskutečnit kvalitativním skokem v krátkém časovém úseku. Postupné budování, založené na stavebnicovém naplňování automatizovanými prvky a komplety, je tedy objektivní nutností. Současný stav výzkumu těchto nových prostředků, prvků systému, dospěl v raketovém vojsku a dělostřelectvu ČSLA po ověření funkčních vzorků na cvičení Sojuz-83 do etapy vývoje a předvýrobní přípravy. To nám umožňuje přistoupit k vypracování nových způsobů vedení úderů a paleb v několikanásobně kratších lhůtách a netradičním způsobem je zahajovat podle potřeby v průběhu celé operace. Dosažený stupeň automatizace určení prvků pro raketové údery po zavedení příslušných stanic a paleb dělostřelectva spolu se vševojskovým systémem na taktickém stupni a automatizovaným kompletem velení RVD na operačním stupni jsou integračními prvky, které vytvářejí nezbytné a reálné předpoklady pro boj s obdobnými systémy nepřítel. Kromě toho již nemůžeme centralizovat palby a plánovat způsoby palebného ničení jen cestou využívání i sebelépe zdokonalených metodik, poplatných dlouhému času na přípravu paleb a úderů, ale i palbě na terén, které nahrazuje její přesnost.

Úkoly společné internacionální obrany vyžadují ještě účinnější koordinaci v rámci společenství. Koncepce NATO nenechává nikoho na pochybách o potřebě soustředit daleko intenzivnější a efektivnější síly na reálné vytvoření palebných systémů k udržení kroku s využíváním vědeckotechnického rozvoje ve vojenství. Úspěšný rozvoj zvláště moderních systémů vyžaduje náš podíl v rámci spojeneckých armád na výzkumu, popř. vývoji a výrobě nových palebných systémů s aplikací mikroelektroniky a optoelektroniky. Dnes (více než kdykoliv předtím) platí zásada, že nestačí mít třeba i nejmodernější palebné prostředky, nemáme-li k dispozici automatizační prostředky k jejich integraci v ucelený systém. Vědeckotechnický rozvoj ve vojenství a ekonomické možnosti nad jiné dokazují nezastupitelnost Spojeného velení právě v této rozhodující oblasti.

Podmínky, které můžeme předpokládat v případné válce, jež se vyznačují vysokou nasyceností bojiště objekty ničení, vyvolávají dynamiku a rozvíjení operace (boje) ve vysokých tempech při rychlém ničení odporu všeho druhu a vyžadují především rychlé a bezchybné výběry cílů, ale také jejich neprodlené vyřazení. Takovým vyřazením rozumíme zničení v jakékoli dálce prvním

úderem, odpálením nebo výstřelem. Právě tento požadavek je splnitelný za předpokladu nejen rychlého zjištění cílů, ale také jejich předání [tj. potřebných údajů v čase blízkém zjištění] vykonavateli s následným použitím palebných prostředků ihned po předání údajů přibližně (řádově) ve stejném čase.

Vyšší kvalita bojových možností raketového vojska a dělostřelectva se nutně musí odrazit i ve způsobech palebného ničení nepřítele i ničení protitankových kompletů při přípravě a vedení průlomu nepřátelské obrany, jakož i při plnění ostatních úkolů RVD v útočné operaci i v obraně. Přitom vedení boje s těmito komplety nemůžeme úzce spojit se strukturou palebného ničení, např. při průlomu. Hlavním důvodem k tomu je nutnost nepřetržitého vedení tohoto boje v průběhu celé útočné či obranné operace.

Při plánování boje RVD s PT komplety bereme v úvahu význam bojové činnosti útočících vojsk v jednotlivých obdobích přípravy a vedení průlomu. Proto do zahájení vyvedení vojsk na čáru zasazení bude mít prvořadý význam ničení průzkumných letounů na letištích i ve vzduchu, středisek řízení PT kompletů, odpalovacích zařízení s raketami T-16 a T-22 a skladů munice s těmito raketami. Splnění tohoto úkolu předpokládá spolehlivou funkci vytvořeného jednotného průzkumného a palebného systému pod jednotným velením a řízením, v němž svou významnou roli sehraje automatizační prostředky velení (ZOBRAZENÍ).

Souběžně s tím je nutné vytvářet podmínky pro přechod na ničení další skupiny palebných prostředků PT kompletů — dalekonosného dělostřelectva (baterií 203,2 mm a raketometů MLRS) s dosahem 30 km, bitevních vrtulníků na letištích, míst navedení taktického letectva a velitelských stanovišť. Cílem je vyřadit tyto prostředky do doby, než dosáhnou hlavní síly vševojskových divízi čáry dosahu těchto prostředků (30 km od předního okraje). Jde v podstatě o úkoly 1. období palebného ničení nepřítele při průlomu připravené obrany.

Tyto úkoly jsou svým charakterem jednoznačně operačního rázu. To znamená, že v rámci organizace boje s PT komplety nepřítele je nutné stanovit pásma odpovědnosti za ničení jednotlivých prvků PT kompletů mezi raketové vojsko o dělostřelectvo, letectvo, prostředky PVO a ostatní prostředky ničení s ohledem na jejich možnosti s platností na celou operaci.

Jakou je tedy třeba k tomuto účelu vytvořit organizaci, organizační strukturu? Účast několika vzájemně nepodřízených druhů vojsk nabízí řešení vševojskové. To ovšem vyžaduje, aby vševojskový velitel a štáb měl znalosti profesionálního dělostřelce, letce atd. Kromě toho požadavek na nepřetržitost boje s těmito PT komplety by znemožnil plnit nebo do značné míry omezil hlavní a určující poslání — komplexně řídit operaci frontu (armády). Na základě ověřených zkušeností z druhé světové války je tradiční vytváření dělostřeleckých (palebných) skupin pro podporu motostřeleckých a tankových útvarů. Nabízí se možnost využít těchto zkušeností, které prokázaly svou opodstatněnost i v současných podmínkách a mají své předpoklady pro rozvoj a využití na vyšší kvalitativní úrovni.

Vzhledem k rozmanitosti a složitosti činnosti protitankových kompletů, především různorodosti prostředků jejich ničení a zjišťování, bude podle našich poznatků a názorů účelné vytvářet **operační palebné skupiny** tak, jako v boji s taktickými prostředky jaderného napadení a dělostřelectvem nepřítele samostatné dělostřelecké skupiny. Tyto skupiny mohou vytvářet zvláště raketové oddíly, vyzbrojené nejnovějšími raketovými komplety operačně taktického a taktického určení, prostředky průzkumu (radiolokačního a radiotechnického) a letectva,

integrované pomocí automatizovaného kompletu velení (ZOBRAZENÍ). Tyto skupiny budeme vytvářet účelově, ale i dočasně s odpovědností velitele skupiny neprodleně ničit PT komplety a jejich jednotlivé prvky a také s právem dočasně řídit vyčleněné síly a prostředky v takto vytvářené operačně palebné skupině (OPS). Účast druhů vojsk v OPS, jimi vyčleněné síly a prostředky musí mít se svými štáby trvalou součinnost a propojením zajištěnou nepřetržitou informovanost.

O jaké činnosti v řízení těchto vyčleněných velitelských (štábních) orgánů jde? Úspěšná bojová činnost OPS vyžaduje, aby zpravodajské orgány řídily do přímé podřízenosti vyčleněné prostředky průzkumu, včetně letectva, RL a RT průzkumu, přijímaly od nich údaje, které tyto prostředky musí předat přímo do vyhodnocovací ústředny střediska velení operační palebné skupiny. K tomuto přenosu plánujeme využití automatizovaného kompletu velení s dávačem u čidel průzkumných prostředků a zobrazování těchto údajů v této ústředně. Zařazení ústředny a zpravodajských orgánů ve středisku velení, vybaveném automatizovaným kompletem velení, umožňuje využít nejen vyčleněné raketové jednotky do operační palebné skupiny, ale i ostatní palebné prostředky raketového vojska. To vyžaduje potřeba vyřadit širokou škálu objektů, zvláště systému řízení a velení, ale i palebných. Toto umožňuje ověřovaný funkční vzorek ZOBRAZENÍ. Z vybavenosti raketového vojska a dělostřelectva automatizovaným kompletem velení, z palebných možností raketového vojska a z potřeby řídit raketové údery vyplývá požadavek určovat jako velitele operační palebné skupiny příslušníka RVD. Na stupni operačně strategického svazu to může být zástupce náčelníka RVD. Kromě toho použití dalekonosného dělostřelectva pro boj s těmito prostředky nepřítele, které působí do 30 km před předním okrajem, je dalším opodstatněným požadavkem pro jejich využívání v boji s protitankovými komplety různého i taktického určení.

Jsou i jiné možnosti jak řešit boj s protitankovými komplety, např. řešení spojené s makrostrukturou. Jde o vytvoření „nového druhu vojska“ nebo o vytvoření nových svazků, v jejichž organizaci mohou být prostředky raketového vojska, dělostřelectva, průzkumu, radiolokačního a radiotechnického průzkumu, letectva a případně další, např. spojovací jednotky apod. V současné době je vytváření operační palebné skupiny nejschůdnější cestou k řešení organizace boje s PT komplety v závislosti na vlastních možnostech a zvláště na podmínkách nepřítele. Po získání poznatků a zkušeností ze cvičení a také z vytváření technických možností bude účelné přistoupit k jejich dalšímu zdokonalení. Takový je současný názor na řešení úkolu, který uložil ministr národní obrany ČSSR. K zabezpečení realizace tohoto úkolu chceme proto pokračovat v rozpracování způsobů ničení protitankových kompletů.

Boj s protitankovými komplety nepřítele a prostředky protitankové obrany vůbec je náročný úkol ve všech obdobích a fázích operace a boje. Zvláštní pozornost však vyžaduje vlastní zahájení útoku, kdy budou aktivovány i ty prostředky středního a malého dosahu, jimiž je obrana nepřítele značně nasycena. Proto jsme v uplynulém období ověřili některé další metody jejich palebného ničení za průlomu (plánované i neplánované pohyblivé palebné pásmo, střelba položami) a budeme je cílevědomě podle vzniklé situace používat.

Značný význam bude mít efektivní vedení boje s PT komplety nepřítele i v období palebné podpory útoku a palebného doprovodu útočících vojsk v hloubce. Hlubší analýza možností PT kompletů typu Assault Breaker totiž ukazuje na

jeho poměrně značnou víceúčelovost. Při vhodném použití může do značné míry nahradit protitankovou zálohu, např. v období, kdy nepřítel zasazuje svůj druhý sled, který ještě není plně rozvinutý, nebo k narušení zasazení operačně manévrující skupiny.

Záměry specialistů v NATO jsou průhledné a jsou známé. Ani oni nemohou předpokládat, že je ponecháme bez povšimnutí a nebudeme na ně příslušným způsobem reagovat. Rozšiřovaný názor o získání všestranné převahy na základě vědeckotechnického rozvoje, který prý nejsou země Varšavské smlouvy schopny dosáhnout, protože nemají technologii pro vývoj a výrobu potřebných součástí na bázi mikroelektroniky, optoelektroniky a dalších, jsou zcela neopodstatněné. Spíše naopak, omezování informací vede zákonitě k jejich získání urychlením vlastního výzkumu a tedy spoléhaním jen na vlastní síly našeho spojeneckého svazku. Tyto hlášené tzv. přednosti západních ekonomik a jejich nedostatečné vědeckovýzkumné základny příliš připomínají teorii nadlidí a supermanů, kterou historie již dávno nejen odsoudila, ale s kterou se věda nikdy nezotožnila. Objektivně řečeno průkazné jsou získané vědeckovýzkumné poznatky, které ovlivňují světový vývoj na obou stranách světových soustav, jen s tím rozdílem, že v táboře socialismu jsou nejčastěji dostihovány v těch oblastech, které rozvíjejí bohatost života lidu. Na druhé straně barikád přispívají k růstu bohatství monopolů, a proto směřují k získání prostředků pro agresí, pro porobení ostatních národů. Jsme proto nuceni zpravidla jejich úsilí paralyzovat a hledat cesty pro vyvážení situace a tedy i pro protizbraň všude tam, kde se tyto tendence projeví. Život ukázal, že zejména vědeckovýzkumná základna a ekonomika SSSR našla vždy dostatek sil a možností pro vytvoření nejméně adekvátních prostředků. Je přirozené, že i ostatní socialistické ekonomiky se podílejí na řešení této situace a armády na řešení prostředků pro boj s nově zaváděnými zbraněmi a způsoby boje.

Ověření tohoto způsobu boje s využitím operačně palebných skupin, které umožňují integrovat nezbytné prostředky pro dosažení vysoké účinnosti úderů a paleb k realizaci plánů operací, ukáže, jak dalece je tento způsob efektivní, i další cesty pro jeho zdokonalování nebo nahrazení dokonalejším a účinnějším. Stav v této oblasti však zcela přesvědčivě ukazuje, že nemůžeme čelit novým prostředkům nepřítele starými způsoby centralizace palby, bez integrace jak průzumných, tak i palebných prostředků pro jejich časovou neúnosnost, která nedovoluje použít tohoto množství prostředků v nových podmínkách a dosažitelných možnostech.

Vedle těchto nových způsobů palebné činnosti má a bude mít stále místo použití současných způsobů a prostředků RVD. Dělbá vedení paleb a úderů pro boj s průzkumnými palebnými systémy nepřítele nemůže vyřešit vedení boje v dotyku ani jej nahradit. Z těchto důvodů pokračujeme v intenzivním zavádění komplexního palebného ničení nepřítele jak za útoku, tak i v obraně. K tomu jsme zavedli metodiky, které umožňují v poměrně krátké době zplánovat účast RVD v něm. Použití RVD v komplexním palebném ničení považujeme za východisko, které v mnohém představuje přechodnou etapu zákonitě vyplývající ze současného stavu výzbroje všech armád, především RVD ČSLA. Tato etapa se vyznačuje existencí ve výzbroji částí zbraňových kompletů a techniky, i když v malém množství. Je ověřená v praktické bojové činnosti, ale svými parametry odpovídá účinnosti starší generace. Z této skutečnosti vyplývají i způsoby použití dané takticko-technickými možnostmi těchto zbraní a techniky. Druhým znakem této etapy je část zbraňových systémů a techniky, která je již moderní

a má charakter druhé i třetí generace od druhé světové války. Proto způsoby bojového použití jsou založeny na těchto parametrech, ale musíme přihlídnout k možnostem zbraní starší generace a jejímu zastoupení ve výzbroji. Proto jde v našem případě o použití a vypracování zdokonalených způsobů vedení úderů a paleb, které v sobě spojují využívání moderních zbraňových kompletů a ještě velmi účinných zbraní starší generace. Konečně se zavedením nových zbraní a techniky umožňují vypracovávat zcela nové způsoby, založené také na zcela nových technických možnostech. Tak jako nelze najednou v žádné armádě, zvláště při současné složitosti vývoje zbraní a jejich všestranné náročnosti na náklady, výzkumné, vývojové a výrobní kapacity, realizovat současné přezbrojení všech zbraňových systémů (např. dělostřelectva, pro jeho spojení i s potřebou zabezpečení těchto zbraní nejnovější municí), nelze ani pominout nezbytnost volby odpovídajících způsobů jejich použití. To ovšem neznamená, že vznikem nové zbraně a techniky nebudeme vytvářet nové způsoby použití dimetralně odlišné od předcházejících nebo současných. Nynější období velmi markantně právě tyto skutečnosti přesvědčivě a názorně dokumentuje.

Fakta nás opravňují k dalšímu zdokonalování palebného ničení nepřítel cestou zlepšování současných metodik, ve kterých se dostává místo novým zbraňovým systémům, nové munici, novým zapalovačům, průzkumným prostředkům apod. Tak je tomu i v palebné podpoře vojsk metodou pohyblivého palebného pásma, která je založena na zkušenostech z druhé světové války, kde střelba na několika čarách současně byla nejednou použita. Nové spočívá v použití nových prostředků tak, aby byly lépe využívány jejich možnosti. Není pochyb o tom, že nás dosažený stav neuspokojuje. Je tomu tak proto, že nemůžeme do nekonečna zvyšovat hustotu palby a její účinnost zvyšováním (neomezeným) počtu hlavní dělostřelectva a potřebu munice, protože plnění palebné úkoly na terén. I v tomto směru poznatky z použití účinnější munice ukazují na možnosti snižování spotřeby až o jednu třetinu. Současné poznatky a propočty dostatečně prokazatelně vedou k závěru o nutnosti zavádět munici, která nahradí současné požadavky na její potřebné množství pro umlčení cíle nebo dokonce pro jeho zničení, které např. u obrněné samohybné dělostřelecké baterie obvykle podle ráže dosahuje až 1000 ks granátů i více, chceme-li dosáhnout požadovaného účinku. Kromě toho i hospodárnost střelby nepovažujeme za uspokojivou. Uvážíme-li, že tento palebný úkol může být splněn v nesrovnatelně kratší době jednou nebo dvěma salvami baterie nebo oddílu s použitím aktivního nebo poloaktivního navedení několika granátů, je jejich přednost nepochybná. Tento proces je třeba posuzovat i z jiných hledisek. Jedním z nich je nutnost setrvání vlastní baterie v palebném postavení, ale také nepřátelská baterie, která je převážně také samohybná a při postřelování má možnost rychle změnit polohu palebného postavení. To plně platí i pro potřebu dopravit velké množství munice na cíl při komplexním palebném ničení nepřítel a tedy nutnosti setrvat v palebném postavení, což nemůže být v současných podmínkách bez následků. Kromě těchto skutečností musíme v ekonomice střelby vidět i úlohu zásobování municí. Použití a zavedení specializované munice (zvláště pro boj s prostředky jaderného napadení a dělostřelectvem nepřítel) podstatně ovlivní požadavky na její výrobu a přísun, který při komplexním palebném ničení představuje vlaky munice za dělostřelectvem již svazku.

Tyto skutečnosti nás vedou v RVD ČSLA k nutným závěrům pro další rozvoj zbraňových systémů i munice, ale i způsobů palebného ničení, který musíme založit na prioritních kvalitativních přednostech.